

60 ROKOV NEMOCNICE V SNINE

1963 – 2023

PhDr. Jana Kapaková
MUDr. Andrej Kulan

60ROKOV
NEMOCNICE V SNINE
1963 – 2023

PhDr. Jana Kapaková
MUDr. Andrej Kulan

60 rokov nemocnice v Snine

PhDr. Jana Kapaková, MUDr. Andrej Kulan

© Nemocnica Snina, s. r. o., 2023

v spolupráci s Publico.sk

Prvé vydanie

Jazyková úprava: Martina Takáčová

Obálka a grafická úprava: Miroslav Bellay

ISBN 978-80-974639-0-8

ISBN (EPUB) 978-80-974639-2-2

ISBN (MOBI) 978-80-974639-3-9

ISBN (PDF) 978-80-974639-1-5

*„Život, to nie je len slnko a dúha,
ale aj dážď, vietor a búrky.
Taký je kolobeh života – po pekných dňoch
prichádzajú zamračené
a po zamračených opäť pekné.
Musíš sa k tomu postaviť, prijať to a povedať si,
nedovolím, aby ma to zastavilo.
Vyjdem z týchto ťažkých časov silnejší a skúsenejší.“*

DUŠAN HRUŠKA

PREDSLOV

Udalosti dejinného významu sú dôležitým medzníkom v živote ľudu, národa či práve mesta, ktorého spomienka na okrúhle výročie ponúka príležitosť pochopiť súvislosti medzi minulosťou a prítomnosťou. Spoznanie minulosti otvára ľuďstvu obzor a súčasne vytvára priestor k porozumeniu. Takouto spomienkou je i šesťdesiate výročie založenia všeobecnej nemocnice v Snine.

Rozvoj mesta a nedostatočná zdravotnícka starostlivosť viedli k snahe založiť verejnú nemocnicu. Tá bola napokon slávnostne otvorená 30. 4. 1963. Počas šesťdesiatročnej existencie prešla zmenami, ktoré nakoniec vždy viedli k jej rozvoju.

Chcem upozorniť na tri obdobia vo vývoji nemocnice. Prvým bolo obdobie vzniku a začiatku fungovania nemocnice. Počas druhého obdobia sa nemocnica transformovala na mestskú s. r. o. V treťom období boli vybudované klinické pracoviská, zriadilo sa CT pracovisko, mamografia, špecializované ambulancie.

Na záver chcem poďakovať všetkým ľuďom, ktorí počas šesťdesiatich rokov pracovali v našej nemocnici. Tým stovkám, často bezmenným. Svojou prácou ju budovali a šírili jej dobré meno.

Zároveň ďakujem aj všetkým mojim predchodcom – riaditeľom nemocnice a predstaviteľom mesta Snina. Každý svojím dielom prispel k jej rozvoju.

Dúfam, že kniha zaujme čitateľov a pri budúcich výročiach bude mať pokračovanie.

MUDr. Andrej Kulan,
konateľ nemocnice

Každý z nás je akýmsi pútnikom na ceste životom. Niekedy sa zastavíme, odpočinieme si a uvažujeme nad tým, čo všetko sme urobili, prežili, čo sme mohli, alebo mali urobiť inak. Premýšľame nad tým, aký bol náš život. Objavíme na svojej prejdenej ceste krásne chvíle, radosť z dobre vykonanej práce, udalosti a zážitky plné silných dojmov, milých spomienok a stretnutí. Chvilky, ktoré by sme nevymenili za nič iné, no ako náruč rozkvitnutých kvetov ich chceme rozdávať najbližším, aby sme sa spolu s nimi tešili z našich veľkých i malých úspechov, ktoré s odstupom času vnímame ako osobné víťazstvá.

Novodobé zdravotníctvo na Slovensku akoby sa ocitlo na križovatke. Hektické tempo súčasnej doby, hodnotové posuny spôsobené vplyvom ekonomiky na každodenný život, napätie v myšliach jednotlivcov i vo vnútri ľudského spoločenstva, to všetko spôsobuje mimoriadne tlaky, kladie enormne vysoké nároky, ktoré sa súčasná spoločnosť a my ľudia žijúci v nej snažíme naplňať v záujme dosiahnutia úspechu a spokojnosti. Veľa ráz ani poriadne nevnímame rýchle plynutie času, neuvedomujeme si jeho relatívnosť a pomínelnosť v kontexte modernej doby. Roky akoby plynuli čoraz rýchlejšie. Tento existenčný pocit vypovedajúci o našej podstate však naplno pociťujeme až v kritických situáciách či pri pohľade na naše meniace sa okolie. Intenzívne ho vnímame v čase, keď sa my sami či niekto z našich blízkych ocitá v zlomovej situácii, keď je postupne odkázaný na pomoc druhých. V prípade úbytku životnej energie

a zdravia to platí dvojnásobne. Až vtedy naozaj pochopíme, čo má v živote skutočný význam.

Bola by medicína úspešná bez ošetrovateľstva? Mohol by lekár úspešne diagnostikovať a liečiť bez pomoci sestry? Lekári, sestry, pôrodné asistentky, laboranti, fyzioterapeuti, záchranári, sanitári... Sú to povolania, ktoré slúžia spoločnosti, zaslúžia si náš rešpekt, úctu a porozumenie. Práca zdravotníckych pracovníkov nie je len prácou alebo povolaním. Je to poslanie a umenie obetovať sa pre druhých ľudí.

Publikáciou chceme faktograficky a chronologicky dokumentovať bohatú históriu sninského zdravotníctva, no zároveň je aj formou nášho poďakovania všetkým známym i rokmi zabudnutým lekárom, sestrám, technickému personálu, pomocným zdravotníckym pracovníkom.

Pri príležitosti **75. výročia prvej zmienky o zdravotníctve** na území okresu Snina a **60. výročia uvedenia nemocnice do prevádzky** sa k vám dostáva táto publikácia, ktorá je prvou svojho druhu. Na základe dostupných prameňov zachytáva a dokumentuje históriu až po súčasnosť. Sled udalostí odzrkadľuje nielen vplyv historickej skutočnosti, ale aj nezlomnú vôľu Sninčanov popasovať sa s problémami v každom čase.

SNINA

Mesto Snina (216 m n. m.) sa nachádza v severovýchodnej časti Slovenska, v najvýchodnejšej časti Prešovského kraja. Je súčasťou Horného Zemplína a celý okres Snina zo severu hraničí s Poľskom, východnú hranicu tvorí Ukrajina, z juhu susedí s okresom Sobrance, zo západu s okresom Humenné.

Mesto leží na sútoku riek Cirocha a Pčolinka, z juhu je ohraničené Vihorlatskými vrchmi, z východu Bukovskými vrchmi, zo severu Nízkymi Beskydami a na západe sa otvára do Cirošskej doliny.

Sninu a sninské okolie možno vďaka ich odľahlosti a neporušenosti považovať za skutočný skvost Európy. Tento najvýchodnejšie situovaný región Slovenska je medzníkom svetových kultúr – rímskej a byzantskej. Tunajší kraj bol osídlený už v mladšej dobe kamennej, prvá písomná zmienka o Snine sa datuje do roku 1343.

Grófká Terézia Van Dernáthová dala koncom 18. storočia vybudovať kamenný kaštieľ. Jej synovia ho ešte nedokončený predali Rhollovcom, ktorí v 19. storočí, po tom, čo bola vo Vihorlate objavená železná ruda, založili v meste želiarsku tradíciu. V zlievarni Jozefa Rholla bola v roku 1941 uliata socha Herkula, ktorá zdobila nádvorie kaštieľa a ktorá je až dodnes symbolom mesta.

Mesto Snina bolo priamym dejiskom prvej a druhej svetovej vojny, čo dokumentujú pamätníky z oboch vojen v parku pred rímskokatolíckym kostolom a v parku na Ulici 1. mája.

Dnešná Snina je domovom 21 325 obyvateľov. V blízkosti sa nachádzajú prírodné rezervácie Morské oko a Sninský kameň, ktoré sú cieľom turistických výletov. Prírodné bohatstvo a kvalitné nena-rušené životné prostredie predstavujú pre mesto i celý región veľký potenciál, čo sa týka rozvoja rekreácie a cestovného ruchu.

(<https://www.snina.sk/mesto/publikacie/>)

HISTÓRIA NEMOCNICE

„História je matkou múdrosti, klenotnicou skúsenosti, zdrojom pre poznanie už poznaného a živým žriedlom rád, posudkov a varovania sa chýb do budúcnosti.“

VOJTECH MIHÁLIK

Prvá zdravotnícka ustanovizeň na území okresu Snina bola štátna a datuje sa k 1. januáru 1948. Starostlivosť o obyvateľstvo zabezpečovali všeobecní súkromní lekári, lekárnici a pôrodné babice. Lekári mali aj pracovný úväzok v štátnom zariadení a ako zmluvní štátni lekári plnili v určenom obvode úlohy v oblasti verejnej hygieny a epidemiológie. Išlo o činnosť na úseku prevencie TBC, infekčných, pohlavných chorôb a starostlivosti o opustené deti. Od roku 1948 pracovali v Snine lekári **Marton, Gal, Armin Hoffmann, Koromfeldt, Slávkovský, Gabriel Roman Hoffmann.**

V Snine bola iba jedna lekáreň – Lekáreň sv. Štefana, ktorej majiteľom a zároveň lekárnikom bol od roku 1915 Arpad Czisár. Po ňom ju prevzal jeho syn Zoltán, ktorého nástupcom sa od roku 1939 do roku 1944 stal Bessermenyi. Po druhej svetovej vojne túto lekáreň viedol Peter Gališin.

Dr. Armin Hoffmann

Vo väčších obciach boli pôrodné – cedulové babice, ktoré vykonávali pôrodnú prax na základe osvedčenia vydaného príslušným úradom. Po roku 1918 to bol okresný úrad. K 1. januáru 1945 bolo v sninskom okrese 7 babíc. Od roku 1941 pôsobila v Snine babica Kleimanová, známa pod prezývkou *Baba Buchenka*, po nej to do roku 1947 bola babica Jenčíková, po roku 1945 Anna Terpáková a Rozália Andrejčíková.

Od roku 1945 až do 31. decembra 1947 pracovali v okrese aj dobročinné zdravotnícke organizácie a spolky, ktoré riadili a usmerňovali z ústredí v Bratislave. Boli to: *Liga proti TBC*, *Poradňa pre matky a deti*, *Školská zdravotná služba*, *Stanica proti pohlavným chorobám*.

Okresný ústav národného zdravia v Snine, 50. roky